

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Elisabeth-Instituut te MERKSEM

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 61929

Instelling Sint-Elisabeth-Instituut

Directeur Christel VERMEIREN

Adres Stella Marisstraat 2 - 2170 MERKSEM

Telefoon 03-644.29.30

Fax 03-645.83.11

E-mail st.elisabethmerksem@gmail.com

Website <http://www.st-elisabeth-instituut.be>

Bestuur van de instelling VZW KOR Merksem

Adres Noorderlaan 108 - 2030 ANTWERPEN

Scholengemeenschap SGKSO Ekeren - Merksem

Adres Gagelveldenstraat 71 - 2170 MERKSEM

CLB Vrij CLB De Wissel Antwerpen

Adres Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-10-2015, 06-10-2015, 07-10-2015, 08-10-2015, 09-10-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 09-10-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 13-11-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Sylvie DE KEUKELAERE

Teamleden Marc D'HOOP, Marina DROESSAERT, Chris VAN WOENSEL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Bio-esthetiek in tso tweede graad in de studierichting Bio-esthetiek (leerplan D/2000/0279/025).....	8
3.1.1.2 Frans in bso tweede graad Haarzorg en tso tweede graad Bio-Esthetiek, Engels in tso tweede graad Bio-Esthetiek (leerplannen D/2010/7841/099, D/2012/7841/057 en D/2012/7841/056).....	11
3.1.1.3 Geschiedenis in tso tweede graad en derde graad (leerplannen D/1999/0279/027 en D/2003/0279/006).....	14
3.1.1.4 Maatschappelijke vorming in bso derde graad (leerplannen D/2014/7841/017 en D/2004/0279/062).....	16
3.1.1.5 Toegepaste biologie in tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan D/2013/7841/032).....	18
3.1.1.6 Toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan D/2013/7841/032).....	20
3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	22
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	24
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	25
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	25
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	27
4.1 Leerbegeleiding.....	27
4.2 Evaluatiepraktijk	30
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	33
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	35
6.1 Wat doet de school goed?	35
6.2 Wat kan de school verbeteren?	35
6.3 Wat moet de school verbeteren?	35
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	36
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	36

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Het Sint-Elisabeth-Instituut is een bso-tso school. Het onderwijsaanbod omvat studierichtingen binnen de studiegebieden Chemie en Lichaamsverzorging. De school organiseert ook een zevende jaar bso Haarstilst en een Se-n-Se opleiding Esthetische lichaamsverzorging.

De school bevindt zich op een gedeelde campus met Stella Maris. De meeste lessen van het Sint-Elisabeth-Instituut vinden plaats in eenzelfde, 'eigen' gebouw, maar de school gebruikt ook een aantal vaklokalen in de gebouwen van Stella Maris.

Een nieuw directieteam dat bestaat uit een directeur en een technisch adviseur coördinator, leidt de school sinds september 2013. Een team van coördinatoren helpt hen daarbij. Het directieteam werkt vanuit een schooleigen pedagogisch project. Dat is gericht op het aanbieden van kwaliteitsvolle beroepsopleidingen en van begeleiding in de groei naar volwassenheid. Het directieteam volgt de weg van overleg en geleidelijkheid om binnen de beleidsvisie veranderingen en vernieuwingen te implementeren.

De school rekruteert haar leerlingen hoofdzakelijk uit de regio. Ze heeft een leerlingeninstroom met kenmerken die vergelijkbaar zijn met het gemiddelde in een grootstedelijke context. De bso-studierichting heeft een meer kwetsbare instroom van leerlingen met schoolse vertraging en taalachterstand. De school slaagt erin de meeste leerlingen te laten doorstromen of te (her)oriënteren. Het studiesucces van de afgestudeerde leerlingen in het hoger onderwijs ligt om en bij het Vlaamse gemiddelde.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering respecteert en dat ze voldoende aandacht schenkt aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Het erkenningsonderzoek kwam verder tot stand op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Dat onderzoek levert een verscheiden beeld op. Voor Engels en Frans in de tweede graad Bio-esthetiek en voor Frans in de tweede graad Haarzorg realiseert de school de leerplandoelstellingen. Dit is ook het geval voor de onderzochte vakken bio-esthetiek in de tweede graad Bio-esthetiek en het vak toegepaste chemie in de derde graad Schoonheidsverzorging. De vakoverschrijdende eindtermen van de contexten 'mentale gezondheid' en 'socio-economische samenleving' krijgen voldoende invulling via activiteiten, stages en binnen een aantal vakken. De leerplanrealisatie voldoet niet voor geschiedenis in tso tweede en derde graad, voor maatschappelijke vorming in bso derde graad en voor toegepaste biologie in tso derde graad Schoonheidsverzorging. Voor deze vakken zijn er tekorten in het aanbod, houdt de leerlingenevaluatie onvoldoende rekening met de leerplandoelen en benut men onvoldoende de beschikbare uitrusting en leermiddelen.

De inspectie onderzocht in het kader van het kwaliteitsonderzoek de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. De leerbegeleiding vertrekt vanuit het gelijkeonderwijskansenbeleid. Ze stelt zich tot doel leerlingen te stimuleren, te ondersteunen en te begeleiden. De ondersteuning op schoolniveau is structureel georganiseerd maar nog niet omgezet in concrete doelen. Hierdoor kon de school nog geen systeem uitwerken om de effecten van de leerbegeleiding te meten. Voor het taalbeleid heeft de school recentelijk haar visie bijgesteld. Ze wil het draagvlak voor taalontwikkeland vakonderwijs binnen de school verbreden en een grotere impact op de schoolse taalvaardigheid van de leerlingen realiseren. Op vakniveau wijst het onderzoek uit dat de aandacht en de kwaliteit van de leerbegeleiding afhankelijk zijn aan de vakgroep of individuele leraar. De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling. De school wil meer aandacht schenken aan de evaluatie van de leerprocessen en aan een betere afstemming van de evaluatie

op de leerplandoelstellingen. Voor de concrete invulling van de evaluatiepraktijk worden bepaalde vakgroepen doelgericht gestuurd en opgevolgd, andere vullen dit inhoudelijk in volgens eigen inzichten. Uit de vakdoorlichting is gebleken dat de leerlingenevaluatie per vakgroep en vak kwaliteitsverschillen vertoont. Om de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk gelijkgericht af te stemmen op de beleidsvisie, is meer aansturing en opvolging van vakgroepen en individuele leraren nodig.

In het kader van kwaliteitszorg beschikt de school nog niet over een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. De school verzamelt en analyseert wel gegevens maar gebruikt deze nog niet om haar kwaliteit te bewaken en waar nodig bij te sturen. De school formuleert haar beleidsprioriteiten niet in strategische en operationele doelen. Hierdoor slaagt ze er nog niet in om het volledige schoolteam hierop te richten.

De antwoorden op de drie onderzoeksvragen die in het kwaliteitsdecreet centraal staan, leiden tot een beperkt gunstig advies op grond van de tekorten in de leerplanrealisatie. De school respecteert de onderwijsreglementering en ze schenkt voldoende aandacht aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 BSO Haarzorg	Frans	
Graad 2 TSO Bio-esthetiek	Engels, Frans, geschiedenis	bio-esthetiek
Graad 3 BSO Haarzorg	maatschappelijke vorming	
Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent	geschiedenis	
Graad 3 TSO Schoonheidsverzorging	geschiedenis	toegepaste biologie, toegepaste chemie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Bio-esthetiek in tso tweede graad in de studierichting Bio-esthetiek (leerplan D/2000/0279/025)

Voldoet

De leerlingen realiseren de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De meeste leerplandoelstellingen komen evenwichtig en met voldoende diepgang aan bod. De leerlingen krijgen voldoende begeleiding.

Onderwijsaanbod	De vaststellingen hebben betrekking op de volgende vakken van het specifiek gedeelte: gelaatsverzorging, haarzorg, handverzorging, make-up, voetverzorging, stijlleur, toegepaste anatomie en vaktheorie.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Voor de praktijkvakken krijgen de leerlingen de leerinhouden op het gepaste beheersingsniveau en evenwichtig gespreid over het schooljaar aangeboden.

De leerlingen leren stapsgewijs de basistechnieken aan om op een efficiënte manier verzorgingen aan te leren. Naarmate de lessen vorderen krijgen de leerlingen kansen om zich zelfstandig te bekwamen en de aangeleerde technieken toe te passen op modellen. De leerplandoelstellingen over sociale en communicatieve vaardigheden komen aan bod. De leerlingen krijgen echter nog te weinig momenten om deze klantgerichte attitudes met voldoende diepgang in te oefenen. De doelstellingen die betrekking hebben op hygiëne, veiligheid en ergonomie krijgen voldoende aandacht. In de praktijklessen integreren de leraren doelgericht de theorie.

Voor de vakken stijlleur, toegepaste anatomie en vaktheorie krijgen de doelstellingen de invulling en het beheersingsniveau die het leerplan vraagt.

Het vak stijlleur legt zinvolle verbanden tussen algemene geschiedkundige aspecten, de kunst, de mode en de opschik. De lessen gaan uit van een visueel totaalbeeld als basis om een verband te leggen met de geschiedenis. Voor het vak toegepaste anatomie is er aandacht voor visuele ondersteuning van de aangebrachte begrippen. De aanpak in de theorielessen ondersteunt doelgericht de vaardigheden en technieken die de leerlingen in de praktijklessen toepassen. Daarnaast krijgen de leerlingen gerichte opdrachten en zoeken ze een aantal leerstofonderwerpen zelf op.

Uitrusting
Leermiddelen
ICT
Inzet uitrusting

De praktijklokalen voldoen grotendeels aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. Momenteel beschikt de school over voldoende uitrusting voor het aantal leerlingen. De lokaaltoewijzing voor het vak manicure is niet optimaal. Het lokaal is te klein om comfortabel te kunnen werken.

De praktijklokalen ogen net en verzorgd. De veiligheids- en gezondheidskaarten voor gevaarlijke producten en apparaten zijn voorhanden. Dat draagt bij tot de ontwikkeling van de vakattitudes voor veilig en hygiënisch werken.

De leraren zetten de didactische middelen en de beschikbare uitrusting, met inbegrip van ICT in de theorievakken, functioneel in.

Evaluatiepraktijk

De evaluatiepraktijk is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling. Vorig schooljaar startte de vakgroep met permanente evaluatie om de praktijkvakken doelgerichter te evalueren. Gedurende een bepaalde periode krijgen de leerlingen de kans om de aangeleerde technieken in te oefenen. De leerlingen krijgen onmiddellijk feedback en de mogelijkheid om bij te sturen waar nodig. Als afsluiting van de periode oordelen de leraren of de leerlingen de doelstellingen al dan niet bereikt hebben. De leraren maken hiervoor gebruik van evaluatiefiches. Het laat hen toe kennis, vaardigheden en vakspecifieke attitudes te beoordelen.

De evaluatiepraktijk kan echter transparanter. Het duidelijk formuleren van de vooropgestelde doelen voor de leerlingen ontbreekt. Daarnaast vermeldt de evaluatieopdracht wel de uit te voeren stappen, maar de criteria waaraan ze moeten beantwoorden zijn nog niet verfijnd.

Voor de theorievakken is de evaluatie gespreid over toetsen en examens. De evaluatiepraktijk is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Naast kennisvragen vormen de handelingswerkwoorden uit het leerplan en contextgebonden beeldmateriaal het uitgangspunt van de vraagstelling. De leraren hebben dit schooljaar al stappen ondernomen om de theorie minder via de klassieke evaluatievormen te evalueren. Dit gebeurt door het aanreiken van opdrachten en onderzoeksvragen. Deze evaluatiepraktijk mist echter nog gelijkgerichtheid en transparantie. Voor bepaalde opdrachten zijn criteria aanwezig, voor andere opdrachten zijn ze in ontwikkeling.

De leraren stimuleren zelfevaluatie- en reflectie. De leerlingen slagen daar onvoldoende in omdat de verwachtingen nog onduidelijk zijn.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In de lessen heerst een aangename leer- en werksfeer. De relatie met de leerlingen is respectvol en motiverend.

In de praktijklessen verloopt het onderwijsproces gestructureerd en met de gepaste werkvormen. De leerlingen krijgen tijdens het uitvoeren van praktische handelingen individuele feedback op hun werk. De leraren verwijzen tijdens de praktische oefeningen naar de aangeleerde theoretische kennis en het gebruik van de correcte vakterminologie. Tevens sporen ze de leerlingen aan om hygiënisch, veilig en ergonomisch te handelen.

In de theorievakken hebben de leraren aandacht voor het gebruik van activerende werkvormen en krijgen de leerlingen voldoende kansen om actief deel te nemen aan leergesprekken. Het onderzoekend leren, het zelfstandig laten uitvoeren van opdrachten, afstemmen van de leerinhouden op de praktijk en het inspelen op de jongeren maakt de lessen aantrekkelijk en zorgt voor krachtige leersituaties.

Het zelfontwikkelde cursusmateriaal is leerbevorderend omwille van de duidelijke opbouw en de visuele ondersteuning.

Zowel preventief als curatief bieden de leraren intensieve ondersteuning aan de leerlingen. De curatieve leerbegeleiding uit zich onder meer in het aanbieden van individuele remediëring op basis van de noden van de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Beginsituatieanalyse
Overleg

De leraren volgen vaak zowel vakgerichte als algemeen pedagogische nascholingen. Ze wisselen de nascholingservaringen uit.

De leraren zijn geëngageerd en betrokken en worden beleidsmatig ondersteund door de technisch adviseur coördinator. Naast de informele overlegmomenten vergadert de vakgroep maandelijks. In de vakgroepwerking komen zowel praktische en organisatorische als vakinhoudelijke en leerplangerichte aspecten aan bod. De vastgestelde werkpunten had de vakgroep al gedetecteerd. De veranderingsbereidheid, inzet en kritische ingesteldheid ten aanzien van het eigen functioneren garanderen een verdere, succesvolle aanpak en de nodige bijstellingen.

3.1.1.2 Frans in bso tweede graad Haarzorg en tso tweede graad Bio-Esthetiek, Engels in tso tweede graad Bio-Esthetiek (leerplannen D/2010/7841/099, D/2012/7841/057 en D/2012/7841/056)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet. Naar aanleiding van de vernieuwing van de eindtermen en leerplannen in 2010 (bso) en 2012 (tso) evolueert zowel het aanbod als de evaluatiepraktijk naar steeds meer gerichtheid op de leerplandoelen. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod Globaal gezien komen zowel voor Engels als voor Frans alle leerplandoelen aan bod. Het handboek vormt de basis voor het aanbod. Functionele kennis biedt een stevige ondersteuning voor de vaardigheden. Wat de vaardigheden betreft, kan nauwer worden aangesloten bij de tekstsoorten die de leerplannen voorschrijven. Voor Frans ligt de nadruk op informatieve tekstsoorten, terwijl verhalende teksten in de studierichting Haarzorg en artistieke teksten in Bio-Esthetiek minder in het aanbod voorkomen. In het vak Engels zijn de tekstsoorten voldoende gevarieerd. Ondanks de gunstige evolutie wat betreft de integratie van de taalkundige component in functioneel communicatieve contexten, komt woordenschat nog wel geregeld voor als een apart segment via tweetalige woordenlijsten.

Naast de luisteroefeningen krijgen de leerlingen de mogelijkheid hun luistervaardigheid te ontwikkelen door het gebruik van Frans en Engels als instructietaal. Het vlotte en verzorgde taalgebruik van de leraren is een bron van luistertraining. In de studierichting Haarzorg hebben de leerlingen nog veel ondersteuning nodig via Nederlands. Het ontwikkelen van de spreekvaardigheid van de leerlingen vergt zowel in Haarzorg als in Bio-Esthetiek nog extra aandacht. Het werken aan de attitude spreekdurf kan nog versterkt worden, net zoals aan het ontwikkelen van taalstrategieën.

De aandacht voor de interculturele component gaat niet verder dan wat het handboek aanbiedt. In de studierichting Haarzorg sluit het handboek Frans niet meer aan bij de actualiteit.

Uitrusting De materiële uitrusting voldoet nipt. Sinds het schooljaar 2015-2016 beschikken de leraren over een vaklokaal voor talen, dat uitgerust is met een projector en een computer. Het lokaal vormt echter nog geen leerkrachtige omgeving. Er is geen extra talig materiaal aanwezig en de aankleding van het lokaal moet nog gebeuren. Woordenboeken zijn beperkt voorhanden maar de leerlingen gebruiken deze niet systematisch. Tablets worden leraarafhankelijk veelvuldig ingezet onder andere ter vervanging van woordenboeken. Cd-spelers zijn beschikbaar.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De resultaten van de leerlingen zijn zowel voor Frans als Engels behoorlijk. Het onderzoek van de leerlingennotities en de klasbezoeken wijzen op een globaal voldoende beheersingsniveau van de taalvaardigheden.

In beide studierichtingen is de evaluatiepraktijk moderne vreemde talen in volle ontwikkeling en voert men een geïntegreerde vaardigheidstoetsing via taaltaken in. De evaluatie vertoonde in het verleden zowel voor Frans als Engels een onevenwicht tussen dagelijks werk dat vooral kennisgericht was en de examens die de verschillende vaardigheden in zinvolle contexten toetsten. In het schooljaar 2014-2015 verlieten de leraren moderne vreemde talen het examensysteem in de studierichting Haarzorg. Zij stapten over op gespreide evaluatie. Alle vaardigheden worden sindsdien evenwichtig gespreid over het schooljaar geëvalueerd. De hervorming van het systeem heeft ook geleid tot een nauwkeurigere leerplanstudie. Een aantal zinvolle taaltaken werd ontwikkeld. Desondanks wordt kennis nog niet altijd functioneel bevraagd.

Dit schooljaar heeft de vakgroep het systeem van gespreide evaluatie ook voor Frans en Engels in de studierichting Bio-Esthetiek ingevoerd met als dubbel doel de leerplandoelen prioriteit te geven en de vaardigheidsoopdrachten een duidelijker plaats toe te kennen in het dagelijks werk. Deze vernieuwing werd helder gecommuniceerd aan leerlingen en ouders.

De afsprakenbundels Frans en Engels bevatten voldoende informatie over de evaluatiepraktijk. Het is niet duidelijk in welke mate de leerlingen doelgerichte feedback krijgen, aangezien zij zelf verantwoordelijk zijn voor de verbetering van hun toetsen. Bij nazicht bleek een aantal toetsen niet verbeterd te zijn.

De evaluatie is over het algemeen transparant. Voor de beoordeling van spreekvaardigheid werken de leraren met scorewijzers. De puntenverdeling voor de leerplanonderdelen, kennis en de verschillende vaardigheden, zijn in gezamenlijk overleg binnen de vakgroep vastgelegd. Er zijn nog weinig afspraken over de frequentie van de toetsing en het aandeel van taaltaken in de totale score van elk rapport. Afspraken in de vakgroep over de beoordeling/bespreking van de vakattitudes zijn er nog niet.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De klasgroepen zijn klein en er heerst een gestructureerd en gedisciplineerd leerklimaat. Deze gunstige uitgangspositie wordt weinig benut om activerend onderwijs te organiseren. De overwegende werkvorm is het onderwijsleergesprek. Het onderwijsleerproces blijft veeleer leraargestuurd. Binnenklasdifferentiatie is nog niet ingeburgerd en er zijn weinig aanzetten tot zelfstandig leren.

Een informatieve klassenraad in het begin van het schooljaar reikt de leraren de nodige algemene informatie aan in verband met de leerlingen die instromen in het eerste leerjaar van de tweede graad. Op vakniveau peilen de leraren naar beginsituatie van deze leerlingen tijdens de eerste lessen van het schooljaar. Leerlingen, die daar nood aan hebben, kunnen ingaan op een aanbod van extra uitleg en oefeningen tijdens de les of tijdens de pauze. Bij grote achterstand verwijst men de leerling naar de leraar met uren gelijkeonderwijskansen in zijn opdracht voor bijlessen.

De meestal kleine klasgroepen maken individuele begeleiding mogelijk, maar remediëringsactiviteiten worden niet altijd geregistreerd en het is niet transparant hoe en met welk effect deze gebeuren.

Deskundigheidsbevordering

Door het kleine aantal taalleraren in deze school is er veel informeel contact naast de structureel bepaalde vakgroepvergaderingen. De vakgroep verbreedt haar expertise door deelname aan de netwerken Frans en Engels. Sinds vorig schooljaar bouwt zij ook contacten uit met de taalleraren van de Campus Stella Maris. De vakgroep heeft geregeld overleg met de pedagogische begeleiding ter ondersteuning en uitbreiding van expertise.

De vakgroep heeft aan dynamiek gewonnen sinds zij het traject is gestart naar een taakgerichte benadering. Door reflectie is het inzicht ontstaan dat bijstellingen nodig waren, onder meer op het vlak van vaardigheidsgericht onderwijs en evaluatie. De ontwikkeling van taaltaken staat nu hoog op de agenda. Leraren gaan aan de slag om taaltaken uit te werken. De bedrevenheid daarin is nog wisselend.

Het verder zetten van de leerplanstudie, het aanscherpen van didactische vaardigheden en technieken voor klasmanagement in functie van kwaliteitsvol taalonderwijs blijven aandachtspunten.

3.1.1.3 Geschiedenis in tso tweede graad en derde graad (leerplannen D/1999/0279/027 en D/2003/0279/006)

Voldoet niet

In de studie van de historische samenlevingen komen niet alle leerplandoelstellingen voldoende aan bod. De evaluatiepraktijk is onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. De tekorten situeren zich vooral op het niveau van historisch inzicht en historische vaardigheden.

Onderwijsaanbod	Als inleiding maken de leerlingen in elk leerjaar kennis met het historisch referentiekader. Dit kader wordt onvoldoende progressief opgebouwd en in de studie van de historische samenlevingen geïntegreerd. Zo verwerven de leerlingen onvoldoende inzicht in ontwikkelingen, verbanden en wisselwerking binnen de dimensies van tijd, ruimte en socialiteit.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

In de tweede graad komen in de studie van de middeleeuwen en de nieuwe tijd de meest kenmerkende feiten en ontwikkelingen uit de verschillende domeinen van de socialiteit voldoende aan bod. In de derde graad is er vooral aandacht voor sociaal-economische en sociaal-politieke feiten en ontwikkelingen. Relevante probleemvelden uit het interbellum, de Tweede Wereldoorlog en het sociaal-culturele domein komen echter nauwelijks of niet bod. In beide graden zijn er enkele diachrone benaderingen die termijntonwikkelingen schetsen.

In de studie van de historische samenlevingen ligt de nadruk eenzijdig op het beschrijvende en verklarende niveau van het historisch denken. Duiding komt alleen maar impliciet voor in het centraal gestuurde historische verhaal en het onderwijsleergesprek: duiding van feiten in ontwikkelingen, verbanden, wisselwerking tussen socialiteitsdomeinen, structuren en mechanismen, kritische zin of actualisering. Dergelijke benaderingen gebeuren onvoldoende uitgesproken en behoren zelden of nooit tot de evaluatie. Daardoor is het onvoldoende duidelijk of en in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen voor historisch inzicht bereiken.

Activerende werkvormen met aanbod van historische vaardigheden komen te weinig voor. Bronnen zijn er bijna uitsluitend om het historisch verhaal en het onderwijsleergesprek te illustreren en te ondersteunen. De analyse verloopt leraargestuurd. De leerlingen krijgen onvoldoende kansen om historische vaardigheden begeleid of zelfstandig te oefenen. Er zijn zelden of nooit opdrachten waarin de leerlingen bronnen moeten opzoeken, verzamelen en selecteren, bevragen en verwerken. De leerlingen leren geen vaardigheden met betrekking tot heuristiek, historische kritiek, historische redenering en rapportering toepassen. Ervaringsgericht leren komt zelden of nooit voor. Een positieve uitzondering is de excursie naar de Westhoek gekoppeld aan de studie van de Eerste Wereldoorlog in het eerste leerjaar van de derde graad.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden plaats in een vaklokaal dat met voldoende leermiddelen is uitgerust. De dataprojectie is vooral gericht op het visualiseren van het historisch verhaal en het ondersteunen van het onderwijs- en leerproces (projectie van de verwachte notities in de leerlingencursus). Leermiddelen, ICT of andere informatiebronnen worden zelden of nooit ingezet voor zoek- en verwerkingsopdrachten en toepassingen van historische methode (historische vaardigheden).
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Het dagelijks werk bestaat uitsluitend uit herhalingstoetsen. Zoek-, verwerkings- en rapporteringsopdrachten met toepassing van historische vaardigheden komen niet voor in de evaluatie. De vraagstelling in de toetsen en de examens sluit logisch aan bij het onderwijs- en leerproces, maar onvoldoende bij de leerplandoelstellingen. De evaluatie is niet geproportioneerd opgebouwd rond kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen. Er zijn bijna uitsluitend kennisvragen die peilen naar reproductie van aangeleerde feiten, verklaringen, situering in tijd en ruimte en bronnenbespreking. Vragen met betrekking tot historisch inzicht en historische vaardigheden komen zelden of nooit voor. In elk leerjaar scoren de meeste leerlingen voldoende voor geschiedenis. Gezien de evaluatie niet valide is, zijn de resultaten van de leerlingen geen objectieve weergave van het bereik van de leerplandoelstellingen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het onderwijs- en leerproces verloopt hoofdzakelijk centraal gestuurd. De didactische werkvormen ondersteunen onvoldoende alle onderdelen van het leren leren van de leerlingen. De aandacht gaat bijna uitsluitend naar algemene leerhouding en het cognitief en memoriserend leren. Activerende werkvormen, informatieverwerving en -verwerking en het bijbehorend probleemoplossend leren komen zelden of nooit voor. De leerlingen worden vooral reproductie- en kennisgericht voorbereid op de toetsen en de examens. De feedback op hun leerprestaties gebeurt hoofdzakelijk informeel. Gezien de evaluatie eng kennisgericht is, is de remediëring evenmin gericht op een breed spectrum van leervaardigheden. Leerlingen met specifieke leerproblemen worden doorverwezen naar de GOK- en leerbegeleiding op schoolniveau. Het centraal gestuurde onderwijs- en leerproces en de veel gebruikte invuldidactiek zijn weinig bevorderend voor de ontwikkeling van taalvaardigheid bij de leerlingen. Hetzelfde geldt voor de vraagstelling in toetsen en examens. Die is overwegend gericht op letterlijke reproductie en invuloefeningen met één-woord-antwoorden of juist-fout aanduiding. Er is wel voldoende aandacht voor het toegankelijk maken van historische begrippen en het vakjargon.

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking, samen met mavo, blijft beperkt tot praktische en organisatorische afspraken. Feedback en reflectie over leerplangericht werken en het eigen pedagogisch-didactisch handelen waren tot voor kort niet aan de orde. Recent informeel overleg met vakcollega's van een andere school en nascholing over 'werken met bronnen' hebben geleid tot het besef dat het onderwijs- en leerproces en de evaluatiepraktijk leerplangericht bijgestuurd moeten worden.

Overleg
Vorming

3.1.1.4 Maatschappelijke vorming in bso derde graad (leerplannen D/2014/7841/017 en D/2004/0279/062)

Voldoet niet

Het aanbod van de leerinhouden en de leerlingenevaluatie zijn onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. Met het oog op de maatschappelijke redzaamheid van de leerlingen is de uitwerking van de ondersteunende basisvaardigheden en de maatschappelijke vaardigheden onvoldoende functioneel. De inzet van leermiddelen is ontoereikend.

Onderwijsaanbod De leerinhouden (thema's) en de uitwerking ervan bestrijken niet alle leerplandoelstellingen. Er zijn enkele belangrijke hiaten in het aanbod van 'maatschappelijke vaardigheden'. Vorig schooljaar maakten de leerlingen vooral kennis met thema's die kaderen in tijd- en ruimtewetenschap en algemeen maatschappijbewustzijn, bijvoorbeeld Eerste Wereldoorlog, politieke structuren en internationale organisaties, mensenrechten, rechtspraak, communicatie en media, rijbewijs en verkeerseducatie. In de context van wetenschappelijke vaardigheid was er het thema 'evolutie en erfelijke kenmerken'. Verschillende maatschappelijke vaardigheden die bijdragen tot de redzaamheid van de leerlingen ontbreken in dit aanbod: onder meer sociale wetgeving en diensten, gebruik van maatschappelijke en andere formulieren of contracten, budgetbeheer en verantwoord consumentengedrag, financiële verrichtingen, maatschappelijke voorzieningen en diensten in de eigen regio.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De manier waarop de leerinhouden uitgewerkt zijn, is weinig bevorderend voor de redzaamheid van de leerlingen. De nadruk ligt op kennismaking met inhouden, begrippen en voorbeelden. De leerlingen leren de betrokken maatschappelijke vaardigheden onvoldoende bevragen en toepassen in probleemstellende, functionele en authentieke contexten. Het betrekken van de eigen leefwereld gebeurt veeleer exemplarisch en illustratief. Met uitzondering van de excursie naar de Westhoek, gekoppeld aan het thema 'Eerste Wereldoorlog', komt ervaringsgericht leren zelden of nooit voor.

De ondersteunende basisvaardigheden zijn niet volledig en niet op het vereiste beheersingsniveau geïntegreerd in de uitwerking van de thema's. De leerplandoelstellingen 'probleemoplossend denken' (functionele rekenvaardigheden) kwamen vorig schooljaar nauwelijks aan bod. Informatieverwerking en -verwerking gebeuren bijna uitsluitend via de oefeningen in het leerwerkboek. De vaardigheden beperken zich tot de verwerking van onmiddellijk beschikbare informatie. Verzameling en selectie van gevarieerd informatiemateriaal in functionele context komt te weinig voor.

Er is geen integratie van zoek-, leer- en organisatiestrategieën.

De leerlingen leren het OVUR-principe (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren) niet op het vereiste beheersingsniveau uitvoeren. Daartoe zijn de opdrachten zelfstandig werk of groepswerk te eenvoudig.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen mavo vinden plaats in een vaklokaal waar niet alle vereiste leermiddelen onmiddellijk beschikbaar zijn (zie minimale materiële vereisten, leerplan D/2014/7841/017). Voor de toepassing van de ondersteunende basisvaardigheden maken de leerlingen onvoldoende gebruik van aanvullende authentieke informatiebronnen, documentatie, naslagwerken, multimedia of ICT.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Sinds vorig schooljaar is er in alle vakken van het bso permanente evaluatie. In mavo is het veeleer een gespreide evaluatie samengesteld uit frequente toetsen en slechts enkele taken. De opdrachten in de taken missen meestal een functionele probleemstellende context en objectieve evaluatiecriteria. De evaluatie is er niet afgestemd op het vereiste beheersingsniveau van informatieverwerking en -verwerking en organisatiebekwaamheid. De vraagstelling in toetsen peilt eenzijdig naar reproductie van aangeleerde kennis. De ondervraagde kennis is meestal onvoldoende relevant in de context van de leerplandoelstellingen en de maatschappelijke redzaamheid van de leerlingen. Er is onvoldoende afstemming op de leerplandoelen. Functionele vaardigheden in probleemstellende realiteitsgebonden contexten worden zelden of nooit geëvalueerd. Specifieke vakattitudes zijn onvoldoende expliciet opgenomen in de evaluatie. In de derde graad halen de leerlingen voor mavo studieresultaten die ver boven de gemiddelde scores van de andere vakken liggen. Dit is het gevolg van een evaluatie onder het vereiste beheersingsniveau en een heel milde correctie en quoterings. Gezien de evaluatie niet valide is, zijn de resultaten geen objectieve weergave van het bereik van de leerplandoelstellingen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het onderwijs- en leerproces verloopt hoofdzakelijk centraal gestuurd. De didactische werkvormen ondersteunen onvoldoende alle onderdelen van het leren leren van de leerlingen. De leerbegeleiding focust overwegend op algemene leerhouding en cognitief leren. De leerlingen leren onvoldoende gebruikmaken van leerstrategieën voor het aanleren en toepassen van de ondersteunende basisvaardigheden. De leerlingen worden vooral reproductie- en kennisgericht voorbereid op de toetsen. Gezien de evaluatie overwegend kennis- en productgericht is, richten de feedback en de remediëring zich niet naar een breed spectrum van leervaardigheden. Leerlingen met specifieke leerproblemen worden doorverwezen naar de GOK- en leerbegeleiding op schoolniveau.

Het centraal gestuurde onderwijs- en leerproces en de veel gebruikte invuldidactiek zijn weinig bevorderend voor de ontwikkeling van actieve taalvaardigheid bij de leerlingen. Hetzelfde geldt voor de vraagstelling in de toetsen. Die is vooral gericht op letterlijke reproductie en vraagstelling met één-woord-antwoorden. De bronnenverwerking in het leerwerkboek bevordert wel enigszins de leesvaardigheid. Taal- en spelfouten van de leerlingen in het leerwerkboek en de toetsen worden niet onderstreept of besproken. Er is enkel ad hoc feedback op hun mondeling taalgebruik.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking, samen met geschiedenis, blijft beperkt tot praktische en organisatorische afspraken. Feedback en reflectie over leerplangericht werken en het eigen pedagogisch-didactisch handelen komen onvoldoende voor. Ondanks het gegeven dat de onderliggende eindtermen samenvallen, is er geen samenwerking tussen mavo, Nederlands en wiskunde in de tweede graad of mavo en Nederlands in de derde graad. De vaststellingen over de kwaliteit van de leerplanrealisatie wijzen op een nood aan vakinhoudelijke en vakdidactische professionalisering.

3.1.1.5 Toegepaste biologie in tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan D/2013/7841/032)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvolledig. De beschikbare uitrusting wordt onvoldoende benut. De evaluatiepraktijk mist betrouwbaarheid en omvat de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen niet.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het aanbod is onvolledig en vertoont te weinig evenwicht tussen kennisverwerving en het aanleren van vaardigheden. De leerlingen krijgen de leerplanonderdelen over anatomie en fysiologie uitsluitend theoretisch aangeboden. Er worden geen demonstratie- of leerlingenexperimenten georganiseerd. De leerlingen leren geen observatietechnieken waarbij ze waarnemingen met de microscoop en de loep vastleggen in schetsen (algemene doelstelling 2.2 en leerplandoelstellingen 1 en 9) en er is geen experimentele aanpak van het onderdeel over enzymen (leerplandoelstellingen 25 en 27). Ook het leren interpreteren van biologische gegevens in tabellen en grafieken gebeurt te weinig. De leerlingen verwerven onvoldoende onderzoeksvaardigheden waarbij ze uitgaande van een probleem een hypothese opstellen en toetsen, vaststellingen logisch beredeneren en besluiten formuleren (algemene doelstelling 2.3).

Het aanbod omvat wel de leerplandoelstellingen die leiden tot het verwerven van fundamentele biologische inzichten (algemene doelstelling 2.1). De leerinhouden over de opbouw van organismen, de organen en de anatomie en fysiologie van stelsels worden gestructureerd en in samenhang aangebracht. Rijk beeldmateriaal visualiseert begrippen en concepten. De leerlingen voeren een aantal ICT-opdrachten uit die aansluiten bij de leerinhouden.

Het ontbreken van een vaardigheidsgerichte aanpak en de beperkte aandacht

voor eenvoud in het vakjargon, leiden tot een te kennisgerichte aanpak.
Daardoor overstijgt het beheersingsniveau soms de verwachtingen van het
leerplan.

Onderwijsorganisatie <i>Organisatie curriculum</i>	De lesroosters houden weinig rekening met de verplaatsing tussen de verschillende gebouwen op de campus. Daardoor gaat een te groot deel van de lestijd verloren.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden niet plaats in een wetenschapslokaal. Nochtans is de noodzakelijke uitrusting voor het realiseren van de leerplandoelstellingen op de campus aanwezig. In het gebruikte lokaal zijn wel voldoende mogelijkheden voor het integreren van ICT in de lessen. Het ruime aanbod aan digitale beelden bevordert de begripsvorming bij de leerlingen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingenevaluatie bevat geen vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen en is daardoor onvolledig. Doordat de examens voor een groot deel zijn samengesteld uit eerder gestelde toetsvragen en jaarlijks nagenoeg ongewijzigd worden hernomen, mist de evaluatiepraktijk betrouwbaarheid. De examens zijn zeer omvangrijk, omdat te veel opgaven dezelfde doelstellingen toetsen. De vraagstelling richt zich wel op de kennisgerichte doelstellingen uit het leerplan. Ze is evenwichtig gespreid over deze leerplanonderdelen. Het beheersingsniveau van de opgaven stemt overeen met wat het leerplan vooropstelt. De opgaven verwijzen naar betekenisvolle contexten en zijn geformuleerd in begrijpelijke taal. De leerlingen zijn op de hoogte van evaluatiecriteria en van de weging van de verschillende onderdelen. De verbetering gebeurt nauwgezet, op basis van oplossingsmodellen. De leerlingenresultaten voldoen, maar ze zijn gebaseerd op een te weinig valide evaluatiepraktijk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De curatieve leerbegeleiding is sterker uitgewerkt dan de preventieve. De leerlingen krijgen feedback op hun leerprestaties en er zijn zowel individuele als klassikale remediëringsinitiatieven. Het studiemateriaal van de leerlingen bestaat uit een gedrukte cursus en digitaal beeldmateriaal dat als ondersteuning ook de essentie uit de cursus omvat. In het gedrukte cursusmateriaal staan enkele spelfouten (molekuul) en worden begrippen soms toegepast alvorens ze zijn aangebracht (homeostase). Vakjargon wordt verklaard, maar soms uitgebreider aangebracht dan het leerplan verwacht. Het studiemateriaal vereist geen persoonlijke inbreng van de leerlingen. Door het ontbreken van demonstratie- en leerlingexperimenten is het onderwijs weinig vaardigheidsgericht. Wel zijn er enkele lessen waarin leerlingen met tablets aan de slag gaan. De leerlingen kennen de verwachtingen op toetsen en examens. De leraren respecteren de schoolafspraken rond stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende (sticordi-) maatregelen.

Deskundigheidsbevordering
Beginsituatieanalyse
Vorming
Overleg

Recentelijk kende de vakgroep wetenschappen een aantal wijzigingen in het personeelsbestand en de meeste leraren hebben slechts een gedeeltelijke lesopdracht in de school. Daardoor is het uitwisselen van expertise niet evident.

In de vakgroepwerking primeren praktische en organisatorische aspecten op reflectie over het pedagogisch-didactisch handelen. Er zijn afspraken over de verticale en horizontale samenhang van de leerinhouden en over beoordelingscriteria voor practica. De vakgroep ondersteunt nieuwe collega's door het aanreiken van lesmateriaal. Sommige collega's verhogen hun vakdeskundigheid door het volgen van nascholing. De vakgroep investeert nog weinig in collegiaal leren op de klasvloer.

3.1.1.6 Toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging (leerplan D/2013/7841/032)

Voldoet

Uit het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk blijkt dat de leerlingen de leerplandoelstellingen bereiken.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen krijgen alle leerplandoelstellingen aangeboden. Zowel kennis, vaardigheden als attitudes krijgen voldoende aandacht. De school kiest ervoor om het onderdeel chemie aan te bieden in het eerste leerjaar van de derde graad en het onderdeel cosmetologie in het tweede leerjaar. De beschikbare lestijd is evenwichtig verdeeld over de verschillende leerplanonderdelen. De leerinhouden worden gekoppeld aan de praktijkvakken en aan toepassingen uit het dagelijks leven. In het onderdeel cosmetologie is de aanpak te sterk theoretisch en encyclopedisch. Daardoor krijgen de leerlingen minder kansen om zelf met producten en productgegevens aan de slag te gaan.

Tijdens de leerlingenpractica oefenen de leerlingen een aantal experimentele vaardigheden. Ze leren aangepaste beschermingsmiddelen gebruiken. De laboratoriumopdrachten verliepen tot nog toe sterk gestuurd, onder de vorm van gesloten instructies. Deze receptmatige aanpak belemmerde de leerlingen in het ontwikkelen van een wetenschappelijke aanpak. Sinds dit schooljaar zijn de practicumopdrachten meer gericht op leren onderzoeken en onderzoekend leren. De leerlingen verwerken hun gegevens en meetresultaten nog niet digitaal. Ze leren wel informatie verwerven uit digitale bronnen in enkele opdrachten die aansluiten bij de leerinhouden.

Het beheersingsniveau van het onderwijs is grotendeels afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. Wel is er te weinig zorg voor eenvoud in het begrippenkader over cosmetologie.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

De lesroosters houden weinig rekening met de verplaatsing van en naar de wetenschapslokalen in een gebouw van Stella Maris. Daardoor gaat een te groot deel van de lestijd verloren.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen chemie vinden plaats in de wetenschapslokalen van Stella Maris. De noodzakelijke uitrusting voor het realiseren van de leerplandoelstellingen is aanwezig. De leermiddelen, met inbegrip van ICT, worden doelgericht ingezet. Het vaklokaal voor de theorielessen is weinig inspirerend aangekleed.
	De lessen cosmetologie vinden niet plaats in een aangepast vaklokaal. De leeromgeving is er onvoldoende leerkrachtig. De leerlingen voeren de drie verplichte leerlingenpractica wel uit in het apotheeklab, dat over de nodige voorzieningen beschikt. Leerlingen en leraren gebruiken bij experimenten de noodzakelijke beschermingsmiddelen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingenevaluatie is gericht op de leerplandoelstellingen. Ze is evenwichtig gespreid over alle leerplanonderdelen. Het beheersingsniveau van de opgaven op toetsen en examens stemt overeen met wat het leerplan vooropstelt. De opgaven verwijzen naar betekenisvolle contexten en zijn geformuleerd in begrijpelijke taal.
	De evaluatiecriteria op toetsen en examens zijn transparant. De vraagstelling is gevarieerd en ze peilt naar kennis, inzicht en vaardigheden. Bij de evaluatie van practica wordt zowel het proces als het product in rekening gebracht. De criteria voor procesevaluatie zijn echter te uitgebreid en daardoor minder functioneel. Vakgebonden attitudes en vaardigheden worden te weinig onderscheiden, waardoor de practicumevaluatie transparantie mist. Ze is nog te weinig gericht op de verwachtingen van het leerplan in verband met het verslag (3.3.3).
	De leerlingen zijn op de hoogte van de evaluatiecriteria en van de weging van de verschillende onderdelen. De verbetering gebeurt nauwgezet, op basis van oplossingsmodellen. De leerlingenresultaten voldoen, er zijn weinig jaartekorten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Er is aandacht voor zowel de preventieve als de curatieve leerbegeleiding.
	De lessen verlopen gestructureerd en het studiemateriaal van de leerlingen is ondersteunend. Het bevat samenvattingen, herhalingsoefeningen en verklarende woordenlijsten voor de vaktaalwoorden. Voor het onderdeel cosmetologie zijn er echter te weinig inspanningen om de vaktaal begrijpelijk aan te brengen, met de klemtoon op Nederlandse benamingen en zonder overvloed aan vreemde woorden. De leerlingen beschikken over digitale bronnen met aanvullend beeldmateriaal en bijkomende toelichtingen over de leerinhouden.
	Tijdens de onderwijsleergesprekken krijgen de leerlingen veel spreekkansen. Leerlingactieve werkvormen komen aan bod tijdens de practica.

De leerlingen kennen de verwachtingen op toetsen en examens. Ze krijgen feedback op hun leerprestaties en er zijn zowel klassikale als individuele remediëringsinitiatieven. De leraren respecteren de schoolafspraken rond stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende (sticordi-) maatregelen.

Aspecten van leerbegeleiding worden opgenomen in het leerlingvolgsysteem, maar zelden omgezet in leerondersteunende commentaren op de rapporten.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Vorming

Overleg

Recentelijk kende de vakgroep wetenschappen een aantal wijzigingen in het personeelsbestand en de meeste leraren hebben slechts een gedeeltelijke lesopdracht in de school. Daardoor is het uitwisselen van expertise niet evident.

In de vakgroepwerking primeren praktische en organisatorische aspecten op reflectie over het pedagogisch-didactisch handelen. Er zijn afspraken over de verticale en horizontale samenhang van de leerinhouden en over beoordelingscriteria voor practica. De vakgroep ondersteunt nieuwe collega's door het aanreiken van lesmateriaal. Sommige collega's verhogen hun vakdeskundigheid door het volgen van nascholing. De vakgroep investeert nog weinig in collegiaal leren op de klasvloer.

3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De visie en planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de
Doelgerichtheid gerichtheid op alle VOET en alle leerlingengroepen.

De school koppelt zowel haar extramurale activiteiten als initiatieven binnen de vakken aan VOET. Naar aanleiding van de geactualiseerde VOET in 2010, werkt zij met een stappenplan voor het creëren van een draagvlak bij de leraren en de implementatie van alle VOET bij haar leerlingen. Het stappenplan omvat een tijdspad en concrete acties die opgenomen zijn in een PDCA-cyclus. De school kadert VOET in haar opvoedingsproject, dat in het opleidingsaanbod expliciet de brede vorming opneemt. De VOET-werking is opgenomen in de beleidsprioriteiten en wordt uitgewerkt en aangestuurd door de pedagogische coördinatoren. Ze wordt voor meerdere aspecten gelinkt aan de GOK-werking.

Tot nog toe gebeurde de registratie van de nagestreefde VOET in vakken en extramurale activiteiten via mindmaps. Uit de analyse van deze gegevens kon de school een aantal hiaten opsporen en bijsturen. Dit gebeurde onder meer voor de VOET over leren leren en herinneringseducatie. Het lerarenteam wordt gesensibiliseerd om de nagestreefde VOET kwaliteitsvol te registreren, maar de informatie uit de mindmaps laat nog te weinig toe om de correcte afstemming of de bereikte diepgang na te gaan. Om haar VOET-werking doelgerichter te maken, werkt de school vanaf dit schooljaar met een nieuwe registratievorm, waarbij zij meer aandacht wil besteden aan de validiteit van de ingebrachte

informatie.

- Ondersteuning** De school nam bij de introductie van de geactualiseerde VOET met alle personeelsleden deel aan een nascholingstraject van haar pedagogische begeleidingsdienst. Dat vormde de basis voor het ontwikkelen van de visie op VOET en van het stappenplan. De organisatiestructuur is beperkt, maar functioneert adequaat. De schoolleiding ondersteunt de VOET-werking en stelt daarvoor een beperkt aantal lestijden ter beschikking binnen het geheel van de pedagogische coördinatie. Geregelde communicatie, duidelijke richtlijnen en aansturing van de vakgroepen hebben de voorbije jaren gezorgd voor een breder draagvlak bij het lerarenteam. Naar aanleiding van uitstappen en projecten vernemen ook de ouders informatie over de VOET.
- Doeltreffendheid** Bij de organisatie van projecten en activiteiten is er aandacht voor de integratie van VOET, maar ze vormen er nog niet het uitgangspunt van. De projecten en activiteiten worden systematisch geëvalueerd, maar de evaluatie gebeurt meestal niet op basis van criteria die aan VOET gekoppeld zijn. Daardoor heeft de school een onvolledig zicht op de doeltreffendheid van haar VOET-werking. De evaluatie van projecten is wel gericht op hun relevantie in het vormingsproces van de leerlingen. Op basis van de evaluatie gebeurden reeds bijsturingen. De kwaliteit van de VOET-bijdrage in de vakken werd nog niet geëvalueerd.
- Ontwikkeling** Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven. De coördinatoren volgen geregeld de aangeboden nascholing door de pedagogische begeleidingsdienst. In personeelsvergaderingen zorgen ze voor verspreiding van de nascholingservaringen. De school maakt deel uit van het VOET-netwerk binnen het bisdom Antwerpen. Ze werkt samen met hogeschoolstudenten om specifieke VOET-projecten uit te werken.
- Er zijn nog geen professionaliseringsinitiatieven om het werken aan en het evalueren van VOET binnen de vakken te versterken.
- Socio-economische samenleving** De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Tijdens infodagen voor schoolverlaters, stages en bezoeken aan instellingen en organisaties krijgen de leerlingen inzicht in aspecten van welvaartsverdeling, budgetbeheer en economische structuren en veranderingen. Ook de vakken godsdienst, bedrijfsbeheer en de stages spelen een belangrijke rol bij het nastreven van deze eindtermen. Sommige vakken, zoals maatschappelijke vorming en geschiedenis, laten kansen liggen om deze VOET op een uitgesproken manier invulling te geven.
- Mentale gezondheid** De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De leerlingen nemen deel aan meerdere activiteiten waarin de eindtermen over het omgaan met emoties en problemen, met de eigen ontwikkeling en met relaties worden nagestreefd. Hierin passen onder meer de dag rond relationele en seksuele opvoeding en een tweedaagse rond identiteit en groepsvorming.

Tijdens de eindejaarsreis, toneelvoorstellingen en een aantal museumbezoeken maken de leerlingen kennis met kunst en cultuur. Het actief leren omgaan met kunst komt slechts beperkt aan bod. Om de VOET over weerbaarheid invulling te geven, organiseert de school preventieve acties rond het gebruik van genotsmiddelen en aangepast gedrag in het verkeer. Binnen een aantal vakken zijn er initiatieven rond planning en organisatie om de leerlingen te leren omgaan met taakbelasting en stressvolle situaties.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het Sint-Elisabeth-Instituut bevindt zich op een gedeelde campus met Stella Maris, een school met een groter leerlingenaantal. De meeste lessen van het Sint-Elisabeth-Instituut vinden plaats in eenzelfde, 'eigen' gebouw, maar de school gebruikt ook een aantal vaklokalen in de gebouwen van Stella Maris. De scholen vormen geen pedagogische eenheid, maar werken voor hun beleid inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) met eenzelfde kwaliteitssysteem. De omkadering voor het BVH-beleid op de campus is ruim, met een overkoepelend preventieadviseur niveau 1 en een preventieadviseur niveau 2 met een 80 % opdracht. Er is een gemeenschappelijk Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW). In het verleden verliep de samenwerking tussen de scholen stroef.

Het Sint-Elisabeth-Instituut gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin leerlingen worden onderwezen en begeleid. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgebouwd, op basis van uitgevoerde risicoanalyses en de bevindingen van de externe en interne diensten. De uitwerking van het globaal preventieplan is gericht op de vastgestelde tekorten en geeft de noodzakelijke budgetten aan. Tot nog toe was het beschikbare budget te beperkt om op korte termijn alle tekorten te remediëren. Sommige tekorten slepen ook langere tijd aan doordat beslissende vergaderingen van het CPBW geregeld worden uitgesteld. De school spant zich desondanks in om, in afwachting van oplossingen ten gronde, de leer- en werkomgeving te verbeteren. Dat toont aan dat ze proactief handelt. Het preventieteam spoort geregeld de personeelsleden aan om te komen tot een schoolcultuur waarin het veiligheids- en welzijnsbeleid is geïntegreerd. Het draagvlak hiervoor groeit, hoewel sommige personeelsleden hierin nog hun verantwoordelijkheden ontlopen.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten en de interne en externe dienst blijken nog tekorten op het vlak van de bewoonbaarheid en veiligheid van de leer- en werkomgeving. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, acties om andere weg te werken, zijn gepland. De bemerkingen uit het zeer recente brandpreventieverslag (08/09/2015) konden omwille van een uitgestelde vergadering nog niet worden besproken in het CPBW. Ze werden dan ook nog niet omgezet in concrete acties.

De vaststellingen die terug te vinden zijn in de documenten van de deskundigen, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie opmerkte tijdens de doorlichting. Tijdens het bezoek ter plaatse werd ook vastgesteld dat sommige praktijklokalen amper voldoende of te weinig (manicurelokaal) ruimte bieden aan de leerlingen. Het poetspersoneel heeft momenteel geen lokaal in het gebouw van het Sint-Elisabeth-Instituut. Het beschikbare lokaal in een gebouw van Stella Maris heeft weinig daglicht. In een aantal ruimtes werd geurhinder vastgesteld, hoewel de school reeds initiatieven nam om aan dit probleem te verhelpen. In het gemeenschappelijk gebruikte biologielokaal bevindt zich nog een beperkt aantal niet-geïnterpreteerde chemicaliën. Op het vlak van gezondheid en hygiëne voldoet de instelling aan de minimale vereisten.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de realisatie van kleinere en tussentijdse oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatiegegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja

• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft een globale visie op zorg, taalbeleid, leer- en ontwikkelingsstoornissen en gelijke onderwijskansen (GOK) uitgeschreven. De basisprincipes zijn gelijkwaardigheid van studierichtingen, veelzijdige persoonlijkheidsvorming en een breed zorgkader op school realiseren. Dit houdt in dat de school de leerlingen wil stimuleren, ondersteunen en begeleiden.

De school wordt de laatste jaren geconfronteerd met een steeds toenemende nood aan leerlingenzorg, vooral op het vlak van taalachterstand. De ondersteuning op schoolniveau is structureel georganiseerd met als pijlers de cel leerlingenbegeleiding, de GOK-coördinatie en het leerlingensecretariaat.

Concreet krijgt de visie vooral vorm vanuit de twee thema's in het GOK-beleid namelijk preventie en remediëring van studie- en gedragsproblemen en taalvaardigheid. In het verlengde van preventie van studieproblemen heeft de school ook een duidelijke visie op het belang van leren leren.

Het vertrekpunt is het driehoekmodel op zorg: van een brede, preventieve basiszorg naar een smallere verhoogde zorg en uitbreiding van zorg. De school wil doelbewust inzetten op eerstelijnsbegeleiding voor elke leerling door alle vakleraren. Basiszorg en leerbegeleiding zijn de opdracht voor elke leraar, die geacht wordt rekening te houden met taalachtergrond en diversiteit. De tweede lijn bestaat uit de leerlingenbegeleider in samenwerking met het centrum voor leerlingenbegeleiding, dat indien nodig andere externe actoren betreft.

Op taalbeleid en gelijke onderwijskansen na, zijn de visieteksten nog niet in concrete doelen, afspraken of procedures omgezet, die als referentiekader voor de leerbegeleiding dienst kunnen doen. Dit bemoeilijkt het nagaan van de doeltreffendheid.

Ondersteuning De cel leerlingenbegeleiding bestaat uit een leerlingenbegeleider, de directeur, het leerlingensecretariaat en een CLB medewerker komen wekelijks samen. Belangrijke agendapunten zijn het problematisch spijbelen en gepaste begeleiding van leerlingen met leer- of gedragsmoeilijkheden. Taken van de leerlingbegeleider liggen vooral op het socio-emotionele vlak, gedragsproblemen en orde en tucht. De leerlingbegeleider is ook het aanspreekpunt voor de leerlingen en verzorgt de communicatie met de ouders en externe instanties.

Specifieke noden van de leerlingen die instromen brengt de school in het begin van het schooljaar in kaart. Voor leerlingen met een geattesteerde leerstoornis stelt men handelingsplannen op waarin de uit te voeren sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, dispensereren) vermeld worden. Om de taalvaardigheid van de leerlingen na te gaan, leggen alle nieuwe leerlingen sinds 2014-2015 bij het begin en op het einde van het schooljaar een taalvaardigheidstest af.

De school informeert de leraren op de eerste klassenraad in september over de beginsituatie van de leerling. De leraren krijgen de nodige informatie en tips over de begeleiding en de genomen maatregelen. De gegevens van de leerlingenbegeleiding worden in het elektronisch leerlingvolgsysteem opgeslagen en opgevolgd. Dat bevat diverse rubrieken met leerlingeninformatie.

Op het vlak van remediëring zijn er geen gestructureerde of geroosterde uren voor inhaal- of bijwerkklassen. De leraren zijn wel beschikbaar om vraaggestuurd en/of op vrije basis extra ondersteuning te bieden. De GOK-uren worden onder andere gebruikt om leerlingen bij te werken in het geval van taalachterstand, grote moeilijkheden bij algemene vakken of voor het bijwerken van late instromers. Voor de praktijkvakken coördineert de technisch adviseur coördinator (TAC) de remediëringsactiviteiten.

Structureel wordt in het eerste leerjaar van de tweede graad een cursus leren leren aangeboden. In de derde graad ondersteunt een studiewijzer de leerlingen vooral met het oog op het voorbereiden van de examens.

Een leraargestuurd onderwijsleerproces overheerst in de algemene vakken. Binnenklasdifferentiatie en leerlingactieve werkvormen zijn nog veeleer beperkt. Dit in tegenstelling met de praktijkvakken, waar competentieontwikkeland onderwijs zijn ingang gevonden heeft.

Doeltreffendheid Door het gemis aan concrete doelen heeft de school nog geen systeem uitgewerkt om de effecten van leerbegeleiding te meten. Toch is er al een aanzet om na te gaan in welke mate de activiteiten in verband met leerbegeleiding effect hebben. Zo peilt een recente leerlingenbevraging naar de meerwaarde van de cursus leren leren in de tweede en van de studiewijzer in de derde graad. De resultaten van de vorig schooljaar ingevoerde taaltoets bleken uiteindelijk niet bruikbaar om een juiste diagnose in verband met taalvaardigheid van de leerlingen te stellen.

De begeleidende klassenraad volgt de effecten van de remediëringsinitiatieven op. De individuele inspanningen worden echter nog niet door alle leraren geregistreerd in het leerlingvolgsysteem of in de leerlingenagenda's. De school heeft beperkt zicht op de inzet en het rendement van de begeleidingsinspanningen.

De school verzamelt nog niet systematisch data om oorzaken van uitval of mindere resultaten te achterhalen. De statistieken die de stad Antwerpen aanlevert in verband met problematisch spijbelen zijn nog geen aanleiding geweest om verdere data te verzamelen in functie van mogelijke verklaringen of preventieve acties.

Uit de vakkendoorlichting in de tweede en derde graad blijkt dat binnen bepaalde vakgroepen de ondersteuning degelijk gebeurt. Tijdens de lessen maken de leraren gebruik van actieve en afwisselende werkvormen. Ze hebben voldoende oog voor remediëring en voor het geven van feedback en hanteren een remediërende evaluatiepraktijk. Andere vakgroepen staan hier nog aan het begin van een ontwikkeling. Feedback gebeurt dan minder doelgericht en leerstrategieën worden niet systematisch aangeboden. Remediëring is voornamelijk de verantwoordelijkheid van de leerling, die verwacht wordt in te gaan op het aanbod.

De school heeft een duidelijke visie op taalbeleid en onderneemt acties om de talige noden van de leerlingen in kaart te brengen. De school is nog zoekende naar een valide taaltest, die een accurate diagnose van de taalvaardigheid van de leerlingen mogelijk maakt. De tijdens de doorlichting onderzochte vakken leverden een wisselend beeld op. Een aantal leraren hanteert werk- en groeperingsvormen die de interactie tussen leerlingen bevorderen, anderen niet. Hetzelfde geldt voor de aandacht die tijdens de lessen besteed wordt aan het verwerven van vaktaal en schooltaal. Er zijn ook weinig initiatieven om te differentiëren. Na een evaluatie van het taalbeleid plant de werkgroep taalbeleid in het schooljaar 2015-2016 een aantal acties om het draagvlak voor taalontwikkeld vakonderwijs binnen de school te verbreden.

Ontwikkeling De school heeft recentelijk heel wat initiatieven ontplooid om de leerbegeleiding te optimaliseren. Het leerlingvolgsysteem, dat qua gebruiksvriendelijkheid niet voldeed, werd vorig schooljaar vervangen. De uitbouw ervan is in volle ontwikkeling.

De leerlingenbegeleiding, die in het verleden sterk gericht was op orde en tucht, wordt momenteel hertekend. Men bereidt een omslag voor naar een bredere invulling van de begeleiding met veel aandacht voor de optimalisering van de professionaliteit van de leraren. Het schoolteam schrijft immers de achterstand en/of zwakke resultaten van leerlingen geregeld toe aan externe factoren en staat minder stil bij de invloed van het eigen didactisch handelen.

Maar ook daarin heeft de school al stappen gezet. Zo volgden de leraren van de praktijkvakken nascholingen in verband met de visie op leren en competentieontwikkeld onderwijs.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Sinds vorig schooljaar werkt de school aan de kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk. De drijfveren daartoe zijn enerzijds minder positieve ervaringen met het gangbare evaluatiesysteem (vooral in het bso) en anderzijds externe impulsen zoals informatie uit gevolgde nascholingen en nieuwe leerplannen, waarin vaardigheden of competenties centraal staan.

In beleidsdocumenten geeft de school de leraren stimulansen en richtlijnen voor een valide en transparante leerlingenevaluatie. Ze geeft informatie over de initiële doelen en de algemene kwaliteitscriteria van de evaluatie. Ze bepaalt gedifferentieerde evaluatie- en rapporteringsvormen voor de theorievakken, de praktijkvakken, de stages en de geïntegreerde proef. De evaluatie moet objectieve informatie geven over de leerprestaties en -vorderingen van de leerlingen met het oog op begeleiding, attestering en oriëntering. Tegelijk heeft ze een reflecterende functie voor het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren. De beleidsdocumenten worden na overleg opgesteld en geregeld geactualiseerd.

Om de evaluatie beter op de leerplandoelstellingen te kunnen afstemmen heeft de school sinds vorig schooljaar gekozen voor permanente evaluatie in alle vakken van het bso en in enkele vakken van het tso. Dit schooljaar heeft ze de permanente evaluatie uitgebreid naar de praktijkvakken en de moderne vreemde talen in het tso.

De bijsturing van de evaluatiepraktijk verloopt gecoördineerd in de specifieke vorming in het bso (inclusief de stages en de geïntegreerde proef) en vanaf dit schooljaar in de praktijkvakken in het tso en in de moderne vreemde talen. Het doel van het bijsturingsproces is de leerplandoelstellingen (competenties of vaardigheden) centraal te stellen en die te vertalen naar evaluatiecriteria. De evaluatiecriteria zijn ook de referentie voor de rapportering. De permanente evaluatie en de rapportering moeten het mogelijk maken elke leerling op de hoogte te houden van zijn leerprestaties en -vorderingen en doelgericht te remediëren (op grond van het bereik van de evaluatiecriteria).

In de andere vakken ontbreekt tot nog toe een duidelijke strategie om de kwaliteitsverbetering aan te sturen. Dit zijn vooral 'theorievakken': vakken van de basisvorming bso en tso en theorievakken in het specifiek gedeelte tso. De school geeft wel impulsen, maar laat de inhoudelijke invulling van de evaluatie en de afstemming op de leerplannen aan de vakgroepen en de individuele leraren over.

De school stuurt de deliberatiepraktijk aan met afspraken en richtlijnen die geïnspireerd zijn op de betrokken pedagogische richtlijnen van de koepel. Ze streeft naar een prospectieve en oriënterende deliberatie. Gezien de specificiteit van het studieaanbod zijn de heroriënteringsmogelijkheden soms beperkt. De deliberatieprocedure beantwoordt aan de regelgeving. Er zijn geen uitgeschreven deliberatiecriteria, maar er wordt wel rekening gehouden met het 'geheel van de vorming': onder meer studieresultaten binnen het profiel van de studierichting, analyse van de aard en oorzaken van de tekorten, evolutie van de leerling, ondernomen studiebegeleiding. De B- en C-attesten worden in de notulen vanuit de bovenvermelde indicatoren gemotiveerd.

Ondersteuning Verschillende schooldocumenten geven duidelijke informatie over inhoud, organisatie en richtlijnen met betrekking tot de evaluatie- en rapporteringspraktijk, de deliberatiepraktijk, de klassenraden en de oudercontacten. Die informatie is voldoende gedifferentieerd naargelang van de betrokkenen (personeel, leerlingen, ouders). Positief is dat die voor de leerlingen en de ouders niet beperkt is tot richtlijnen en organisatorische afspraken. In de informatie voor de leerlingen en de ouders kadert de school de doelen en de gedifferentieerde aanpak van de evaluatie- en rapporteringspraktijk duidelijk binnen het profiel van elke studierichting.

In het schoolreglement strookt de informatie over de evaluatie- en rapporteringspraktijk, de deliberatieprocedure en de mogelijkheid tot betwisting van de eindbeslissing met de regelgeving. Daarmee wordt de rechtspositie van de leerlingen en de ouders gerespecteerd. Het schoolreglement bevat weliswaar geen informatie over de mogelijke toekenning van vakantiewerk of waarschuwing. Volgens de school is deze passage er bij de actualisering van het schoolreglement per vergissing uit verdwenen.

Voor het bijsturingsproces van de evaluatie- en rapporteringspraktijk in de praktijkvakken (inclusief stages en geïntegreerde proef) en de moderne vreemde talen worden de vakgroepen doelgericht ondersteund. Die ondersteuning is er in de vorm van coördinatie en overleg, aansturing en opvolging door de pedagogische begeleiding, professionalisering en organisatie van het nieuwe evaluatiesysteem en de aansluitende rapportering. Voor de andere vakken blijft ze beperkt tot algemene richtlijnen en impulsen op schoolniveau. De concretisering op vakniveau valt onder de verantwoordelijkheid van de vakgroepen of individuele leraren. In enkele vakken, waar slechts één leraar actief is, ontbreekt de mogelijkheid tot brede feedback en reflectie. Hier is nood aan schooloverstijgende vakgerichte ondersteuning.

Doeltreffendheid De school volgt de studieresultaten en het vervolgonderwijs van elke leerling wel op, maar analyseert die gegevens niet systematisch met de bedoeling de onderliggende evaluatie- of deliberatiepraktijk te evalueren. Een dergelijke reflectie is er wel situationeel in geval van opvallende studieresultaten op klasniveau voor een bepaald vak. Reflectie over de evaluatiepraktijk en het eigen pedagogisch-didactisch handelen op basis van de studieresultaten van de leerlingen komt op het niveau van de vakken en de individuele leraar zelden voor. De leraren leggen de verantwoordelijkheid voor zwakke studieresultaten nog te vaak eenzijdig bij de leerlingen.

Uit het erkenningsonderzoek van de vakken in de focus blijkt dat de doeltreffendheid van de evaluatie in sommige vakken niet voldoet of voor verbetering vatbaar is. Vooral in sommige 'theorievakken' staat de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen nog niet op punt.

De bijsturing van de evaluatiepraktijk in de praktijkvakken en de moderne vreemde talen is nog volop in ontwikkeling. Het is te vroeg om er nu al de effecten van te meten. Documenten uit de evaluatie- en rapporteringspraktijk maken wel duidelijk dat de evaluatie expliciet vertrekt van evaluatiecriteria die gebaseerd zijn op de leerplandoelstellingen (competenties en vaardigheden). De vertaling van de competenties en vaardigheden naar valide, objectieve en transparante evaluatiecriteria is een proces dat nog niet afgerond is. In de rapportering van de praktijkvakken zijn niet alle competenties duidelijk herkenbaar in de formulering van de evaluatiecriteria. In de praktijk zijn er wel een voortdurende wisselwerking en communicatie met betrekking tot het aanbod, het bereik en de remediëring van alle competenties en deelvaardigheden. Het is ook duidelijk dat de analyse van de leerprestaties op basis van de evaluatiecriteria en de bijbehorende commentaren doelgerichte remediëring voor gevolg heeft.

Ontwikkeling De school werkt volgens het principe van geleidelijkheid aan de kwaliteitsverbetering van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. In de vakgroepen waar gecoördineerd aan de bijsturing gewerkt wordt, zijn er voldoende reflecterend vermogen en ondersteuning om de ondernomen acties te evalueren en waar nodig bij te sturen of te optimaliseren. In de andere vakken is er nood aan een strategie om de ontwikkeling doelgericht aan te pakken.

De school werkt verder aan de optimalisering van het rapporteringssysteem. Ze wil vooral de transparantie en de informatiewaarde van de rapportering vergroten. De digitalisering moet het op termijn mogelijk maken alle betrokkenen op elk moment te informeren over de leerprestaties en -vorderingen van de leerlingen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het Sint-Elisabeth- Instituut wordt sinds het schooljaar 2013-2014 geleid door een nieuw directieteam dat bestaat uit een directeur en een technisch adviseur coördinator. Een team van coördinatoren staat het directieteam bij. De coördinatoren voeren beleidsondersteunende en pedagogische-didactische taken uit. Ze krijgen daarbij ruime bevoegdheden die vastgelegd zijn in een taakbeschrijving. Geregeld komen zij samen met het directieteam en geven ze mee invulling aan het dagelijks bestuur van de school.

Door de kleinschaligheid en de vele informele gesprekken heeft het directieteam zicht op het dagelijkse schoolleven. Het directieteam volgt de weg van overleg en geleidelijkheid om binnen de beleidsvisie veranderingen en vernieuwingen te implementeren.

De opvolging van het pedagogisch-didactisch handelen in relatie tot de schoolvisie krijgt nog onvoldoende aandacht en gebeurt niet planmatig. Er zijn functiebeschrijvingen voor alle personeelsleden. De opvolging van het functioneren gebeurt enkel bij nieuwe personeelsleden systematisch. Gesprekken over het functioneren van de overige personeelsleden gebeuren informeel.

Visieontwikkeling Het directieteam werkt vanuit een schooleigen pedagogisch project. Dat is gericht op het aanbieden van kwaliteitsvolle beroepsopleidingen en van begeleiding in de groei naar volwassenheid. In het schoolreglement expliciteert de school wat zij wil bieden en wat zij van ouders en leerlingen verwacht. Bepaalde verwachtingen in het schoolreglement zijn echter vrij disciplinair geformuleerd en stoken in die zin niet met het nastreven van een zorgzame en warme school. De verwachtingen ten aanzien van leraren worden geformuleerd in de informatiebrochure.

Aan de hand van een prioriteitenlijst die vijf schooljaren omvat, omschrijft de school wat ze wil bereiken. Het directieteam formuleert de beleidsprioriteiten op basis van interne en externe noden en van bevragingen in vak- en werkgroepen. Ze zijn gericht op alle aspecten van het beleid. De beleidsprioriteiten blijven echter op het abstracte niveau en worden niet geconcretiseerd in strategische en operationele doelen.

De huidige beleidsprioriteiten omvatten onder meer het zorgen voor een goede werkomgeving en het regelen van voldoende materiële omkadering van de onderwijspraktijk. Het schoolbeleid investeert waar mogelijk in de verbetering van infrastructuur en in de uitrusting die de leerplanrealisatie ondersteunt. Daarnaast biedt het directieteam ondersteuning bij de kwaliteitsverbetering van de evaluatie- en rapporteringspraktijk en de optimalisering van het taalbeleid.

De vaststellingen tijdens de doorlichting tonen aan dat niet alle vakgroepen even snel de beleidsprioriteiten omzetten naar de onderwijspraktijk. Sommige vakgroepen missen hiervoor de nodige onderwijskundige zelfreflectie. Meer aansturing en opvolging zijn nodig om deze processen doelgericht te realiseren op leraren- en klasniveau.

Besluitvorming Alle formele overlegorganen zijn aanwezig en functioneren conform de regelgeving. Personeelsleden kunnen zich engageren in de pedagogische raad en in andere werkgroepen.

De schoolleiding stimuleert alle geledingen van de school om mee na te denken over het schoolbeleid. Ze laat zich bij de besluitvorming ondersteunen en inspireren door de coördinatoren, de vak- en werkgroepen. Het schoolbeleid communiceert de besluitvorming duidelijk en via verschillende kanalen, waaronder de informatiebrochure en personeelsvergaderingen. Ook aan de ouders bezorgt de school ondersteunende informatie.

Kwaliteitszorg De school beschikt niet over een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. Wel worden in de informele contacten en sporadisch tijdens klassenraden en personeelsvergaderingen vragen gesteld naar effectiviteit en rendement.

De school neemt initiatieven om gegevens en data te verzamelen. Zo organiseerde ze recentelijk een enquête over het welbevinden bij het personeel en de leerlingen. Daarnaast verzamelt de school beperkte gegevens over het vervolgonderwijs van haar leerlingen en hun tewerkstelling. Ook nam de school deel aan een externe bevraging naar vroegtijdig schoolverlaten. Die gegevens – hoe nuttig ze ook zijn - worden nog niet optimaal aangewend. Ze worden te weinig benut om onderwijskundige processen bij te sturen. Reflectie over en evaluatie van de interne werking behoort nog niet tot de schoolcultuur.

De school staat voor de uitdaging om verzamelde data informatierijk te maken met het oog op zelfevaluatie en toepassing van een PDCA-kwaliteitscirkel. De werkgroep 'Welzijn' die recentelijk is opgericht, kan daartoe een bijdrage leveren.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De initiatieven om op schoolniveau de relatie tussen leerbegeleiding en leren leren te versterken.
- Het bewaken van de doeltreffendheid van het taalbeleid.
- De evolutie naar kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk in enkele vakgebieden.
- De wisselwerking tussen de evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding in de praktijkvakken in het studiegebied lichaamsverzorging.

Wat betreft het algemeen beleid

- De initiatieven om het welbevinden op school te verhogen.
- De mogelijkheid tot inspraak in het schoolbeleid.
- De ondersteuning van de kwaliteitsverbetering voor de evaluatie- en rapporteringspraktijk.
- Het bezorgen van ondersteunende informatie aan de ouders.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leeromgeving voor moderne vreemde talen in functie van de leerplanrealisatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De preventieve en curatieve leerbegeleiding in sommige vakken.
- Het reflecteren over de effecten van het pedagogisch-didactisch handelen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De interne kwaliteitszorg.
- De datageletterdheid.
- De strategie voor de implementatie en de opvolging van de onderwijskundige processen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in tso tweede en derde graad.
- De leerplanrealisatie voor maatschappelijke vorming in bso derde graad.
- De leerplanrealisatie voor toegepaste biologie in tso derde graad in de studierichting Schoonheidsverzorging.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Bio-esthetiek	geschiedenis	
Graad 3 BSO Haarzorg	maatschappelijke vorming	
Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent	geschiedenis	
Graad 3 TSO Schoonheidsverzorging	geschiedenis	toegepaste biologie

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **09-10-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Sylvie DE KEUKELAERE de inspecteur-verslaggever	Christel VERMEIREN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	